

Advokat
Jens Andersen-Møller
Hans Broges Gade 2
8000 Aarhus C

J. nr. 006406-0019

16 MAJ 2012

UDSKRIFT
af
DOMBOGEN FOR VESTRE LANDSRET

DOM

afsagt den 14. maj 2012 af Vestre Landsrets 9. afdeling (dommerne Hanne Kildal, Nikolaj Aarø-Hansen og Jan Tino Knudsen (kst.)) i ankesag

V.L. B-2511-11

████████ Kommune

(advokat Jens Andersen-Møller, Aarhus)

mod

Nanna ██████████

v/værge Laila ██████████

(advokat Karina Schmidt, Esbjerg)

Retten i Esbjerg har den 28. september 2011 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. BS 2-635/2008). Forud for dommen havde byretten ved kendelse af 4. maj 2011 truffet afgørelse om ansvarsgrundlaget.

Påstande

For landsretten har appellanten, ██████████ Kommune, gentaget sin frifindelsespåstand for byretten.

Indstævnte, Nanna ██████████ v/værge Laila ██████████, har påstået dommen stadfæstet.

Supplerende sagsfremstilling

Der er for landsretten fremlagt stamkort fra Ådalsskolen i Esbjerg. Det fremgår heraf blandt andet, at Nanna ██████████ i skoleåret 2005/06 gik i klassen 5.B. Der gik 19 elever i klassen, og klassens klasselokale var lokale B3. Af et fremlagt rids over lokalet fremgår, at det var 63,91 m² stort. Der er endvidere fremlagt en række fotos af det nævnte lokale. Det

er oplyst, at de nævnte fotos er optaget under ankesagen.

Forklaringer

Nanna [REDACTED] og Laila [REDACTED] har afgivet supplerende forklaring for landsretten. Der er endvidere afgivet forklaring af Kristian Kamp, Jakob Olesen Toft og Trine [REDACTED].

Nanna [REDACTED] har supplerende forklaret blandt andet, at hun i dag er 17 år gammel. Hun gik rettelig i 5. klasse, da uheldet skete. Hun var da 11 år og var en af de yngste i klassen. Hun mener stadig, at der var mange børn i klassen. Der var helt proppet. De har i klassen været oppe på 30 børn, men de har åbenbart også været nede på 19 børn. Hun kan ikke huske, om der kan have været andre end klassens elever til stede. De fremlagte fotos kan godt forestille klasselokalet, men bordene stod i rækker. Hun kan ikke huske, hvem af de to mandlige praktikanter det var, der skyndte på hende under øvelsen. Hun tror heller ikke, at hun vil kunne huske det, når hun ser dem som led i vidneforklaringen. Hun havde respekt for lærerne, så hun turde ikke sige fra. Hun lagde ikke mærke til, om der var andre børn, som lærerpraktikanterne skyndte på. De fik ingen nærmere instruktion i øvelsens udførelse. De skulle bare træde op på stolene. 5.B var nok en lidt vild klasse, og stemningen den pågældende dag var lidt glad. Der gik lidt konkurrence i det, og alle var opsatte på at gøre det godt. Hun kan ikke huske, om der var styr på undervisningen. Hun gik i klasse med Trine, der i dag er en nær veninde. Det var hun ikke på uheldstidspunkt. Hun havde det ikke dårligt på dagen for uheldet.

Laila [REDACTED] har supplerende forklaret blandt andet, at det er rigtigt, at Nanna var 11 år, og at hun gik i 5.B. Nanna opførte sig mere som en pige på 8 år. Nanna er meget autoritets-tro, og hun gør altid, hvad hun får besked på. Hun mener, at hun kan mindes, at der var flere børn end 19 børn i klassen. Hun var ikke i klasselokalet den pågældende dag, men hun har været der andre gange. Bordene stod i rækker. Der var tale om en urolig klasse.

Kristian Kamp har forklaret blandt andet, at han i 2005 læste til lærer på 2. studieår. Han var i praktik på Ådalsskolen, vist nok i 6 uger. De var en praktikantgruppe på i alt 4 eller 5 studerende, der havde en 9. klasse og en 5. klasse, som de fulgte. De andre praktikanter var Jakob Olesen Toft og to kvinder, der hed Charlotte og Lisbeth. Herudover var der muligvis en, der hed Majbrit.

Den pågældende time handlede om matematik, herunder grafer. De havde fundet en øvelse vedrørende måling af kondital. De havde arbejdet med de tal, der var i grundbogen. Øvelsen, der hedder en "Harvard step-test", var beskrevet i matematikbogen for 5. klasse. Han kan ikke huske, om der stod, at den skulle laves med stole. Eleverne skulle gennem et vist tidsrum steppe op og ned af stolene. De målte på hele klassen. De havde været i klassen tidligere, og de kendte eleverne. Han kan ikke huske Nanna. Der har nok været omkring 20 børn i klassen. Han ved ikke, om alle eleverne var til stede under øvelsen. De var 4 praktikanter i klassen og læreren [REDACTED]. Han mener ikke, at der var for trangt i klasselokalet til at lave øvelsen. Bordene stod i rækker. Det var Jakob Olesen Toft og han selv, der stod for denne del af undervisningen, og de gik rundt mellem eleverne under øvelsen. Forinden havde de instrueret i, at de skulle træde op og ned af stolen med en fod ad gangen, og at de skulle måle pulsen. [REDACTED], der var til stede under hele øvelsen, havde ikke på forhånd sagt noget om, at der skulle tages særlige hensyn til bestemte elever. Det gjaldt om at få eleverne op i et tempo, hvor man kunne få en pulsmåling, men der var ikke nogen konkurrence mellem børnene. De gik rundt mellem stolene og heppede på eleverne for at opildne dem til at komme i gang og komme op og ned af stolene. Nogle elever havde brug for et "lille skub" for at presse sig selv lidt, således som det ligger i testen. Det gjorde de over for alle, og det mener han er helt normalt. Han kan ikke huske, om de sagde noget specielt til Nanna [REDACTED]. Han så kun faldet ud ad øjenkrogen, og han så ikke nærmere, hvad der var sket.

Jakob Olesen Toft har forklaret blandt andet, at de var 4 praktikanter i praktikantgruppen. De kvindelige praktikanter hed vist nok Charlotte og Lisbeth. De var der måske 3-4 uger. Nanna [REDACTED] klasse var deres praktikklasse, og det var i slutningen af forløbet, uheldet skete. Han husker det ikke særligt godt. Han mener, at de underviste i matematik vedrørende brugen af diagrammer og koordinatsystemer. Han kan ikke huske, om øvelsen stod i matematikbogen. Han ved, da han er idrætstræner, en del om pulsmåling. Den enkelte elev skulle lave sin egen lille opgave, men regnede på tallene for alle elever i klassen. Han vil tro, at der var omkring 20 elever i klassen. Det var vist Kristian Kamp og han, der stod for øvelsen. De to kvindelige praktikanter var observatører, og han husker det således, at læreren, der vist hed [REDACTED], også var der. Han husker det i hvert fald således, at det var [REDACTED] der tog sig af Nanna efter uheldet. Klassen var vist indrettet i rækker bestående af 2-mandsborde. Der var børnestole i klasselokalet. Der var ikke særligt trangt i lokalet. Det var vist meget normalt.

Han tror ikke, at de instruerede nærmere i, hvordan eleverne skulle stige op og ned af stolene. Eleverne skulle vist nok arbejde sammen 2 og 2. De havde vist ikke fået at vide, at de skulle tage særligt hensyn til bestemte elever. Han kan svagt huske Nanna [redacted]. Som han husker det, var Nanna lidt overvægtig, men det var ikke noget, de talte videre om i forbindelse med planlægningen af undervisningen. En lærerstyret øvelse er vel et pædagogisk begreb, og øvelsen var lærerstyret. Den var i hvert fald sat i gang af lærerne.

Der var ikke noget konkurrenceelement børnene imellem ved øvelsen. Han og Kristian Kamp gik rundt mellem eleverne for at få dem motiveret til at komme i gang. Han kan ikke huske, hvad de sagde, men han kan forestille sig, at de sagde noget i retning af "kom nu i gang" og lignende. Det er helt almindeligt. Det virkede også, ligesom det plejer at virke. Han kan ikke huske, at den faste matematiklærer sagde noget til dem. Han så ikke præcist, hvad der skete.

En step-test er en test, hvor man under en submaksimal belastning foretager nogle pulsmålinger og på baggrund heraf kan beregne et kondital. Til en "Harvard step-test", som de tog udgangspunkt i, skal man træde op på en bænk, en stol eller lignende, først med det ene ben, derefter med det andet, og så ned igen. Han kan ikke huske, om de instruerede eleverne i, hvordan de skulle stå op på stolene uden, at de kom til at vælte.

Trine [redacted] har forklaret blandt andet, at hun er 17 år. Hun gik i klasse med Nanna [redacted] på Ådalsskolen i Esbjerg i 5. klasse. Dengang var de ikke nære venner, men det er de blevet i dag. Hun var 11 år, da uheldet skete. De var nok omkring 18 elever i klassen, og det kan godt passe, at de var 19 elever, hvis det står i skolens papirer. Hun kan huske, at de den pågældende dag skulle stille sig op på en stol med begge ben for at få pulsen op. Der var mange, der ikke gad, men det var ikke frivilligt. De skulle lave øvelsen. Der var vist nok 4 praktikanter, men måske var der 5. Hun mener, at deres klasse-lærer [redacted] altid var til stede, men det kan hun ikke huske. Hun stod lige bag Nanna, da hun væltede. Nanna væltede ned i vidnets bord. Hun så det ikke, vist nok fordi hun var i chok. De blev alle sammen presset til at komme i gang og tage sig sammen. Hun kan ikke huske, om det blev sagt særligt til Nanna. Hun kan ikke huske, om der var en konkurrence mellem børnene. Forevist de fremlagte fotos har hun forklaret, at hun godt kan genkende klasselokalet. De sad på rækker af borde, der var lidt forskudt i forhold til hinanden. Hun syntes, at deres klasselokale var meget lille. Det var et af de mindste klasselokaler. De rykkede f.eks.

bordene i frikvartererne, for at de kunne få plads til at danse.

Procedure

Parterne har i det væsentlige gentaget deres anbringender for byretten i forbindelse med byrettens kendelse om ansvarsgrundlaget og har procederet i overensstemmelse hermed.

██████████ Kommune har herudover navnlig bestridt, at der på uheldstidspunktet var 30 elever i klassen, at lærerstyringen har været fejlagtig og forsømmelig, at praktikanterne har lagt pres på Nanna ██████████ og stillet krav om, at hun skulle bevæge sig hurtigere. Kommunen har endvidere anført, at det forhold, at Nanna ██████████ krav først er rejst ca. 2½ år efter ulykken, bevismæssigt må komme hende til skade.

Nanna ██████████ har for landsretten yderligere bestridt, at tidspunktet for kravets fremsættelse er udtryk for passivitet.

Landsrettens begrundelse og resultat

Efter Nanna ██████████ forklaring, der støttes af vidneforklaringerne fra Kristian Kamp, Jakob Olesen Toft og Trine ██████████, lægges det til grund, at klassens gennemførelse af den såkaldte step-test var et led i matematikundervisningen, og at den indebar, at eleverne gentagne gange skulle træde op på en stol med begge fødder. Undervisningen i denne øvelse blev primært forestået af lærerpraktikanterne Kristian Kamp og Jakob Olesen Toft. Til stede var endvidere 2 yderligere lærerpraktikanter, der fungerede som observatører. Efter de nævnte vidneforklaringer kan det ikke lægges til grund, at klassens faste matematiklærer ikke også var til stede i klasselokalet. Efter de fremlagte dokumenter fra Adalsskolen i Esbjerg og forklaringerne fra Kristian Kamp, Jakob Olesen Toft og Trine ██████████ lægges det videre til grund, at der på uheldstidspunktet var ca. 19 elever i Nanna ██████████ 5. klasse, der parvis på skift gennemførte øvelsen, og at undervisningen foregik i klasselokalet på ca. 64 m², hvor bordene var opstillet i forskudte rækker.

Under de nævnte omstændigheder er der ikke grundlag for at anse øvelsen, der som anført af byretten er relativ simpel, for farlig, ligesom den må anses for lærerstyret. På den baggrund og i øvrigt af de grunde, der er anført af byretten, tiltrædes, at det ikke i sig selv kan anses for ansvarspådragende at gennemføre øvelsen på 5. klassetrin i det nævnte klasselo-

kale.

Uanset at det efter de afgivne forklaringer må lægges til grund, at Kristian Kamp og Jakob Olesen Toft som led i undervisningen gik rundt mellem eleverne og tilskyndede elevernes – og herunder også Nanna [REDACTED] – deltagelse i øvelsen, er det ikke godtgjort, at de her ved har presset Nanna [REDACTED] i en sådan grad, at de har handlet ansvarspådragende. Det forhold, at der ikke fra lærerside var givet en nærmere instruktion i, hvordan børnene skulle sætte fødderne, når de trådte op på stolene, kan under de nævnte omstændigheder og henset til børnenes alder ikke føre til et andet resultat. Det er endvidere ikke godtgjort, at de øvrige tilstedeværende lærerpraktikanter eller klassens faste matematiklærer har tilside-sat deres tilsynspligt i forhold til Nanna [REDACTED].

Landsretten tager herefter [REDACTED] Kommunes frifindelsepåstand til følge.

Efter sagens udfald og forløb sammenholdt med parternes påstande skal Nanna [REDACTED] v/ værge Laila [REDACTED] betale sagsomkostninger for begge retter til [REDACTED] Kommune med i alt 41.120 kr. Beløbet omfatter 8.120 kr. til retsafgift, 30.000 kr. til udgifter til advokatbi-stand og 3.000 kr. til udgifter til vidneførsel.

Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er inkl. moms, da [REDACTED] Kommune ikke er momsregistreret. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi og dens omfang samt, at [REDACTED] Kommune for byretten ikke har været repræsenteret ved advokat.

Thi kendes for ret:

[REDACTED] Kommune frifindes.

Nanna [REDACTED] v/ værge Laila [REDACTED] skal betale sagens omkostninger for begge retter til [REDACTED] Kommune med 41.120 kr.

Sagsomkostningerne, der forrentes efter rentelovens § 8 a, skal betales inden 14 dage.

Hanne Kildal

Nikolaj Aarø-Hansen

Jan Tino Knudsen

(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 14. maj 2012.

A. Møller
retssekretær

RETTEEN I ESBJERG

Udskrift af dombogen

Kendelse

Afsagt den 4. maj 2011 i sag nr. BS 2-635/2008:

Nanna [redacted] v/værge Laila [redacted]

[redacted]
[redacted]

mod

[redacted] Kommune

[redacted]
[redacted]

Sagens baggrund

Denne sag drejer sig om, hvorvidt sagsøgte, [redacted] Kommune, er erstatningsansvarlig for en skade, som Nanna [redacted] pådrog sig den 8. november 2005, da hun gik i 4. klasse. I forbindelse med en pulsøvelse i en undervisningstime faldt hun og brækkede venstre håndled.

Denne afgørelse angår alene spørgsmålet om ansvarsgrundlaget, jf. retsplejelovens § 253.

Parternes påstande

Sagsøgeren, Nanna [redacted] ved værgen Laila [redacted], har nedlagt påstand om, at kommunen tilpligtes at anerkende, at den er erstatningsansvarlig for den skade, som Nanna [redacted] har pådraget sig i undervisningen den 8. november 2005 på kommuneskolen, Ådalsskolen.

Kommunen har påstået frifindelse.

Sagens oplysninger

Det fremgår af journalmateriale, at Nanna [redacted] henvendte sig på skadestuen den 8. november 2005 kl. 12.07, og at hun efterfølgende har været gennem flere behandlingsforløb.

Nanna [redacted] advokat skrev den 27. februar 2008 til [redacted] Kommune og fremkom med krav om erstatning. Kommunen afviste kravet ved brev af 10. april 2008.

Af nogle fremlagte kopier fremgår, at der i en grundbog i biologi for 7. klasse er anvist 4 øvelser til brug for måling af puls. En af øvelserne er beskrevet således:

"Gå op og ned af en stol, eller hop på stedet."

Forklaringer

Nanna [REDACTED] har forklaret, at hun i dag er 16 år. Hun går på Esbjerg Produktionsskole. På ulykkestidspunktet var hun 11 år og gik i 4. klasse på Adalskolen i Esbjerg. De var ret mange elever i klassen. Hun tror, at de var omkring 30. Der var i hvert fald ret proppet i klassen. Ulykken skete i en matematiktime. Hendes matematiklærer var Peter [REDACTED]; men de havde 4 praktikanter, 2 mænd og 2 damer. Hun kan ikke huske, om Peter [REDACTED] sadovre i vindueskarmen, eller om han var uden for døren. Han var der ikke fast hele tiden.

Øvelsen gik ud på, at de skulle steppe op og ned af en stol, fordi de skulle regne noget ud med deres puls. De skulle gå op og ned af stolen. Alle skulle være med. Hun har altid været "klassens tykke pige", så det var blevet lidt for hårdt for hende, og det gik lidt langsommere. En mandlig praktikant kom hen til hende og stod og sagde: "Kom så. Du kan godt løbe hurtigere". Han stod og jagede lidt med hende. Selvfølgelig gjorde hun det, og det gik galt. Hun trådte lidt for langt ude på stolen, hvorved den vippede. Hun faldt på en underlig måde, så hun slog håndledet ned i bordpladen bagved. Hun kan ikke huske mere præcist, hvordan hun ramte bordet med hånden. Det gik så hurtigt. Det var bare bagud, og så ramte hun et bord. Herefter lå hun på gulvet. Det gjorde ondt med det samme.

Hun blev taget med uden for døren, for at de kunne se, om der var sket noget. Da hun ikke kunne bøjse håndledet, blev hun sendt op på kontoret, og de sendte hende hjem. Praktikanten fulgte hende hjem til det nærmeste gadehjørne. Hun blev ikke fulgt helt hjem. Hun kan ikke huske, om der forinden var blevet ringet til hendes mor. Det hele gik så hurtigt. Da hun kom hjem, kunne hendes mor straks se, at de skulle på skadestuen. På skadestuen blev der taget røntgenbilleder for at se, hvor mange steder hendes håndled var brækket. På røntgenbilledet kunne man se, at det ikke sad, som det skulle. Det så ikke rart ud.

Da hun kom i skole igen spurgte mange lærere og elever til, hvordan hun havde det, og hvad der egentlig var sket.

Hun har været til rigtig mange behandlinger og undersøgelser. Man kan ikke gøre mere. Hun blev afsluttet i 2009. Hun har en skinne på håndledet i dag. Det har hun tit. Hun har skinnen med over alt. Hvis der sker det mindste, kommer der en meget ubehagelig lyd, og så skal hun have skinnen på igen, fordi håndledet knækker/går ud af led. Hun ved ikke, hvad der sker. Hvis hun f.eks. cykler, holder hun lidt sjovt på cykelstyret, fordi hun ikke kan bøje. Hvis hun f.eks. kører over en humpel eller et hul i vejen, gør det ondt helt nede fra og støder op i hendes albue. Hvis hun skal løfte noget, eller

hvis hun f.eks. skal prøve at hænge sig i et eller andet, så går det slet ikke. Det gør virkelig ondt.

Det har rigtig stor betydning for hende i hendes hverdag, at hun har ikke kan bruge håndledet. Hun har ikke kunnet passe sin skole, da hun har været til så mange undersøgelser. Hver gang hendes hånd har været meget dum, har hun ikke kunnet komme i skole 1-2 dage efter, fordi hun har haft så ondt. Hun ville ikke have kunnet koncentrere sig i skolen. Hun har ikke fået 9. klasses afgangseksamen, fordi hun har haft så meget fravær. Hun har ikke kunnet fortsætte med sine fritidsaktiviteter. Inden uheldet gik hun til ridning og dans. Hun ville gerne have været frisør; men det kan ikke lade sig gøre. Hun går på produktionsskolen, fordi hun ikke ved, hvad hun skal. Hun er nærmest gået helt i stå. Det er ikke som sådan blevet lettere for hende at leve med skaden. Man finder dog sin egen metode, så det ikke er så ubehageligt. Hun får også smertestillende medicin. Hendes liv er slet ikke som før uheldet.

Hun tror ikke, at uheldet var sket, hvis øvelsen ikke var blevet gennemført i et klasselokale. Hvis det havde været i en gymnastiksal, ville der ikke have stået borde og stole imellem. Hun ville så ikke have slået imod noget, men ville bare være landet på gulvet uden at have fået et voldsomt brud. Hun bebrejder skolen, at øvelsen blev lavet.

Laila [redacted] har forklaret, at hun er Nannas mor. Nanna kom på uheldsdagen pludselig ind ad døren. Hun fortalte ganske kort, hvad der var sket. Vidnet kunne umiddelbart se, at Nannas hånd sad helt drejet. De kørte straks på skadestuen. Det var normalt, at vidnet var hjemme. Hun kan ikke helt huske, om skolen havde ringet til hende, inden Nanna kom.

Vidnet har haft ringet til skolen og talt med viceskoleinspektøren, [redacted] Bech, i anledning af Nannas tilskadekomst. På selve uheldsdagen talte hun i telefon med Nannas klasselærer, Ole [redacted]. Hun ringede til ham, da Nanna var blevet lagt i narkose på sygehuset. Han havde hørt, at Nanna var kommet til skade, og han spurgte straks til hende. Vidnet fortalte, at Nanna skulle opereres under narkose.

Det er kun Nanna, som har fortalt hende, hvad der var sket i klasselokalet. Det var lige som om at det fra skolens side, "bare var det". Hun har undret sig over den måde, det foregik på. Hun har talt med [redacted] Bech om uheldet. Hun kan ikke huske, om [redacted] Bech sagde noget om skolens holdning til, at øvelsen var blevet udført i et klasselokale.

Vidnet har været i klasselokalet mange gange. Når der sidder 30 børn, der ikke er så store, og det hele står så tæt, så synes hun ikke, at der var forsvarligt, at øvelsen blev udført der. Hun synes heller ikke, at det er forsvarligt på grund af børnenes alder. De kan ligesom køre hinanden op til, at de skal skynde sig, og at det gælder om hvem, der kan nå flest gange op og ned.

Nanna har altid været "klassens tykke pige". Hun har måske ikke været den, der var "den helt vilde til den". Vidnet synes ikke, at det kan være et hændeligt uheld. Hun bebrejder skolen, at ulykken er sket.

Skolen kan ikke se alle de problemer, som det har skabt. Hvis Nanna f.eks. bare skal flytte sig og i tanke kommer til at gøre en bevægelse, så kan det knække i håndledet, så man kan høre det, og gøre så ondt, at hun må smide sig ned. I begyndelsen kunne hun finde på at nappe sig et andet sted for at aflede smerten. Hun er helt forpint af smerte. Det kan ske 11 gange på et år. Hun er så nød til at tage skinnen på igen. Det er hårdt i længden.

Lægerne kan ikke gøre mere. Nanna blev henvist til Odense, hvor 4 specialister fra hele Danmark så på hendes journal. Hun blev opereret igen. Hun har fået at vide, at bruddet er sket i vækstzonen; og at det ikke vokser lige hurtigt. Lægerne kan måske gøre noget om 5-10 år, hvis der kommer nye behandlingsmetoder.

Da der var gået næsten et år efter ulykken, opfordrede sygehuset hende til at anmelde det til sin egen forsikring. [REDACTED] Bech fra skolen havde sagt, at vidnet skulle melde det til sin egen forsikring. Der er blevet udbetalt erstatning herfra.

Hun har anlagt sagen på Nannas vegne, fordi hun bebrejder skolen, at uheldet er sket, og fordi Statsforvaltningen ikke var tilfreds med den erstatning, som Nanna har fået fra deres eget forsikringselskab.

[REDACTED] Siedentopp har forklaret, at han har været lærer i 29 år. Han har i alle årene været ansat på Ådalskolen i Esbjerg, hvor han fortsat arbejder.

Han kender til en øvelse, hvor eleverne i en klasse skal få pulsen op ved at gå op og ned af en stol. Han har tit selv brugt øvelsen på 7.-8. klassetrin, når de har haft emnet puls. Han har brugt øvelsen de sidste 10 år. Han har ikke oplevet uheld i forbindelse med øvelsen.

Han ved, at øvelsen også bliver anvendt ved sundhedsuger og sundhedsprojekter i 4., 5. og 6. klasse. Børnene i disse klasser er ca. 11-13 år. Han har ikke hørt om andre uheld end det, som nærværende sag angår.

Stolene i klasseværelserne har forskellig størrelse efter klassetrinnet. De små elever har små stole, og de store elever har store stole. Det var også sådan i 2005.

Gulvbelægningen i klasseværelserne er og var også i 2005 nålefilt, der er en slags nylongulvtæppe. Gulvet i gymnastiksalen er af træ. Vidnet vurderer ikke, at gulvet i gymnastiksalen er mere skridsikkert end gulvene i klasseværelserne.

Vidnet har ikke selv gennemført øvelsen med børn på 11 år i 4. klasse. Han tror ikke, at der er forskel på børnenes modenhed til at udføre øvelsen forsvarligt. Han tror, at det er en ganske almindelig bevægelse for børnene, uanset om de er 10 år eller 15 år. Da øvelsen er lærerstyret, tror han ikke, at der på grund af vildskab er større risiko for, at mindre børn kommer til skade end for, at større børn gør det. Han har aldrig overvejet at lave øvelsen i gymnastiksalen i stedet for i klasselokalet.

Parternes synspunkter

Nanna [redacted] ved Laila [redacted] har i det væsentlige gjort de anbringender gældende, der står i påstandsdokumentet:

- at sagsøgte er ansvarlig for sine ansattes adfærd i arbejdstiden, herunder tillige lærestuderende og praktikanter, der aktivt underviser elever.
- at sagsøgte har udvist en ansvarspådragende adfærd, idet man rettelig skulle have benyttet en gymnastiksal til den del af undervisningen vedr. pulsstigningen, hvor gulvbelægningen er mere skridsikker og der kunne benyttes skamler, i stedet for et almindeligt klasselokale, hvor borde og stole stod tæt på hinanden.
- at sagsøgte burde have indset, at der kunne være en stor sandsynlighed for at eleverne kunne komme til skade ved udførelsen i et almindeligt klasselokale.
- at såkaldt gængs praksis på skoler med afholdelse af sådanne øvelser i almindelige klasselokaler ikke bevirker, at forholdet er korrekt og forsvarligt i forhold til afholdelse i en gymnastiksal.
- at sandsynligheden for at pådrage sig en skade af den konkrete art, ville være mindre i en gymnastiksal, idet håndleddet er skadet ved, at sagsøger slog sin hånd hårdt ned i bordet ved at snuble/falde på stolen.
- at såfremt sagsøger havde snublet/faldet på en skammel i gymnastiksalen ville der ikke have været et bord sagsøger, kunne slå sin hånd kraftigt på, og sagsøger ville kunne have taget naturlig fra for faldet ved at sætte hænderne mod gulvet.
- at sagsøger havde gjort skolen, og dermed sagsøgte bekendt med

ulykken ved samtale med viceskoleinspektøren.

- at sagsøgte burde være blevet orienteret, og gjort bekendt med ulykken fra den praktiserende lærestuderende på skadesdagen, samt af viceinspektøren efter samtalen med moderen.
- at sagsøgte, er erstatningsansvarlig overfor sagsøger.

██████████ Kommune har i det væsentlige gjort de anbringender gældende, der står i påstandsdokumentet:

"Den pågældende øvelse er udført i forbindelse med almindelig klasseundervisning på skolen. Det er ikke usædvanligt, at man laver disse pulsmålinger. Øvelsen bliver udført i klasseværelset, hvilket er gængs praksis.

Sagsøgte bliver naturligvis bekendt med uheldet på uheldsdagen i 2005, men var efterfølgende ikke vidende om, at skolen ville blive mødt af et erstatningskrav, førend sagsøgte modtager en skrivelse fra sagsøgers advokat i februar 2008.

Sagsøgte har ikke udvist ansvarspådragende adfærd.

Der er tale om et hændeligt uheld.

Øvelsens faremoment er ikke stor.

Skadelidte var på skadestidspunktet 11 år gammel. Det er ikke uansvarligt at gennemføre den pågældende øvelse for børn i den alder.

Sagsøgte bestrider, at gulvet i gymnastiksalen var/er mere skridsikker end i klasseværelset.

Risiko for uheld ville ikke have været mindre såfremt man havde forelagt pulsmålingen til gymnastiksalen, idet man stadigvæk kan risikere at snuble på en skammel i en gymnastiksal.

Risikoen for en håndskade i forbindelse med den pågældende øvelse er teoretisk set større i en gymnastiksal end i et klasseværelse, da der i en gymnastiksal netop ikke er borde eller stole til at afbøde faldet."

Rettens begrundelse og afgørelse

Retten lægger efter ██████████ Siedentopps forklaring og de fremlagte kopier fra en grundbog i biologi for 7. klasse til grund, at øvelsen med at få pulsen til at stige ved at lade eleverne gå op og ned af en stol ikke er usædvanlig i folkeskolen, og at den i hvert fald på Ådalskolen bruges ned til 4. klasse. Der er

tale om en simpel øvelse, som skolen ikke generelt havde grund til at anse for farlig, når den foregik under lærerstyring. Det kan heller ikke i sig selv anses som ansvarspådragende, at øvelsen blev udført i et klasselokale, hvor eleverne ved fald kunne ramme møblerne. Retten har herved lagt vægt på, at øvelsens formål alene er, at eleverne kan måle, at deres puls stiger ved fysisk aktivitet. Det er således ikke en konditions- eller konkurrenceøvelse, hvor eleverne skal presses til at forbedre deres fysik, og hvor risikoen for uheld og dermed kravene til sikkerheden er større.

Retten lægger vedrørende den konkrete udførelse af øvelsen i det hele Nannas detaljerede og sikre forklaring til grund. Øvelsen blev anvendt i en 4. klasse og dermed af de yngste elever, som skolen brugte den til, og elever som var væsentligt yngre end dem, som grundbogen retter sig mod. Der var mange elever i klasselokalet, og borde og stole stod tæt. Efter Siedentopps forklaring skal øvelsen være lærerstyret. Kravene til lærerstyringen har under de beskrevne forhold været skærpede. Øvelsen blev forestået af 4 lærerpraktikanter, uden at klassens faste lærer hele tiden var tilstede. Nanna havde på grund af overvægt vanskeligere ved at lave øvelsen end de øvrige elever. Dette bevirkede, at en af praktikanterne stillede sig hen til hende og forsøgte at skynde på hende. Det var i forsøget på at øge sit tempo, at hun satte foden for langt ud over stolen, så den væltede. Retten finder under disse konkrete omstændigheder, at lærerstyringen i forhold til Nanna har været fejlagtig og forsømmelig, idet praktikanten ved at lægge pres på hende og stille krav, om at hun bevægede sig hurtigere, har øget risikoen for, at hun faldt. Retten finder derfor, at kommunen er ansvarlig for den skade, som Nanna har fået ved uheldet.

Derfor bestemmes:

Sagsøgte, [redacted] Kommune, tilpligtes at anerkende, at kommunen er erstatningsansvarlig for den skade, som Nanna [redacted] har pådraget sig i undervisningen den 8. november 2005 på kommuneskolen, Ådalsskolen.

Iben Vikjær Sandholt
dommer
/tij

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Esbjerg, den 4. maj 2011.

Tine Jessing Hvass, afdelingsleder

kale.

Uanset at det efter de afgivne forklaringer må lægges til grund, at Kristian Kamp og Jakob Olesen Toft som led i undervisningen gik rundt mellem eleverne og tilskyndede elevernes – og herunder også Nanna [REDACTED] – deltagelse i øvelsen, er det ikke godtgjort, at de her ved har presset Nanna [REDACTED] i en sådan grad, at de har handlet ansvarspådragende. Det forhold, at der ikke fra lærerside var givet en nærmere instruktion i, hvordan børnene skulle sætte fødderne, når de trådte op på stolene, kan under de nævnte omstændigheder og henset til børnenes alder ikke føre til et andet resultat. Det er endvidere ikke godtgjort, at de øvrige tilstedeværende lærerpraktikanter eller klassens faste matematiklærer har tilsidesat deres tilsynspligt i forhold til Nanna [REDACTED].

Landsretten tager herefter [REDACTED] Kommunes frifindelsespåstand til følge.

Efter sagens udfald og forløb sammenholdt med parternes påstande skal Nanna [REDACTED] v/ værge Laila [REDACTED] betale sagsomkostninger for begge retter til [REDACTED] Kommune med i alt 41.120 kr. Beløbet omfatter 8.120 kr. til retsafgift, 30.000 kr. til udgifter til advokatbistand og 3.000 kr. til udgifter til vidneførsel.

Beløbet til dækning af udgifter til advokatbistand er inkl. moms, da [REDACTED] Kommune ikke er momsregistreret. Landsretten har ved fastsættelsen af beløbet lagt vægt på sagens økonomiske værdi og dens omfang samt, at [REDACTED] Kommune for byretten ikke har været repræsenteret ved advokat.

Thi kendes for ret:

[REDACTED] Kommune frifindes.

Nanna [REDACTED] v/ værge Laila [REDACTED] skal betale sagens omkostninger for begge retter til [REDACTED] Kommune med 41.120 kr.

Sagsomkostningerne, der forrentes efter rentelovens § 8 a, skal betales inden 14 dage.

Hanne Kildal

Nikolaj Aarø-Hansen

Jan Tino Knudsen
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 14. maj 2012.

A. Møller
retssekretær